

Nefndasvið Alþingis
b.t. Sigrúnar Brynju Einarsdóttur, nefndarritara
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Reykjavík, 4. desember 2003.

Umsögn Laganefndar Lögmannafélags Íslands um frumvarp til laga um breytingu á almennum hegningarlögum nr. 19/1940. 130. löggjafarþing 2003–2004. – Þskj. 38—38. mál.

Laganefnd Lögmannafélags Íslands hefur haft ofangreint frumvarp til skoðunar og lætur í té eftirfarandi umsögn.

Með frumvarpinu eru lögð til tvenn nýmæli í 206. gr. almennra hegningarlaga í þá veru annars vegar að gera refsiverðan þátt þess, sem kaupir vændi og það, sem kallað er í frumvarpinu kynlífsþjónusta. Hins vegar að breyta ákvæði 4. mgr. 206. gr. þannig að aldursmörk hverfi úr greininni og gera athæfi það sem greinin fjallar um refsivert hvort sem viðkomandi er kunnugt um tilgang fararinnar eða ekki og hvort sem samþykki viðkomandi liggur fyrir eða ekki. Auk þessara nýmæla er lögð til sú breyting að láta af notkun hugtaksins “lauslæti” við skilgreiningu þeirrar háttsemi, sem lýst er refsiverð í núgildandi 206. gr., og taka þess í stað upp í ákvæðið hugtakið “vændi”, og skilgreiningarnar “kynlífsþjónusta af nokkru tagi” og “þátttaka í klám- eða kynlífsiðnaði”.

Laganefnd álitur það ekki sitt hlutverk að taka þátt í þeirri pólitísku umræðu sem fram fer um það siðferðisþólitíska álitamál, hvort gera eigi þátt kaupanda í vændisþjónustu refsiverðan, sbr. 1. mgr. frumvarpsins, eða færa fram tillögur um frumvarpið á siðferðislegum grunni. Hins vegar telur laganefnd það falla innan hlutverks síns að benda á eftirfarandi atriði varðandi 1. og 5. mgr. 1. gr. frumvarpsins.

Hugtakið “vændi” í stað hugtaksins “lauslæti”

Samkvæmt frumvarpinu virðist laganefnd að flutningsmenn gera ráð fyrir að skilgreining hugtaksins “vændi” í frumvarpinu og í núgildandi 1. mgr. 206. gr. falli saman við skilgreiningu hugtaksins “lauslæti” í 206. gr. núgildandi laga. Í athugasemdum með frumvarpinu er vísað til skýrslu um samanburð á lögum á Íslandi og annars staðar á Norðurlöndum varðandi löggjöf og eftirlit með klámi, vændi o.fl. sem dómsmálaráðherra lagði fyrir Alþingi á 126. löggjafarþingi. Fellst laganefnd á röksemdir fyrir því að færa ákvæðin til nútímalegra orðfæris.

1. mgr. 1. gr. frumvarpsins

Út frá lagatæknilegu og refsiréttarlegu sjónarmiði telur laganefnd að brotaskilgreining 1. mgr. 1. gr. frumvarpsins sé of óljós. Í frumvarpinu er hvergi að finna skilgreiningu á “annarri kynlífsþjónustu”. Telur laganefnd þetta ekki standast skilyrði traustrar refsilöggjafar um skýrar, ótvíræðar og nákvæmar refsheimildir. Er vísað til 69. gr.

Stjórnarskrárinna nr. 33/1944 og til laga nr. 62/1994 um mannréttindasáttmála Evrópu, sbr. 7. gr. Mannréttindasáttmála Evrópu.

4. mgr. 1. gr. frumvarpsins

Laganefnd tekur fram að hún telur að með tilmælum ráðherranefndar Evrópuráðsins No. R (2000) 11, “*Trafficking in human beings for the purpose of sexual exploitation*”, frá 19. maí 2000 hafi íslenska ríkið sem aðildarríki ráðsins skuldbundið sig til þess að endurskoða löggjöf sína og framkvæmd á sviði mansals til kynlífsþrælkunar. Í fylgiskjali með tilmælum ráðherranefndarinnar er meginhugmyndin að baki þeim skýrð með eftirfarandi hætti:

The basic notions should be as follows: trafficking in human beings for the purpose of sexual exploitation includes the procurement by one or more natural or legal persons and/or the organisation of the exploitation and/or transport or migration – legal or illegal – of persons, even with their consent, for the purpose of their sexual exploitation, *inter alia* by means of coercion, in particular violence or threats, deceit, abuse of authority or of a position of vulnerability.

Laganefnd telur að sú breyting sem frumvarpið ráðgerir á 4. mgr. myndi færa ákvæðið til meira samræmis við ofangreind tilmæli, enda gerir frumvarpið ráð fyrir að kunnugleiki viðkomandi um tilgang fararinnar og samþykki til hennar myndi ekki skipta máli lengur varðandi refsinaemi brots, auk þess sem aldursmörk yrðu tekin út.

Hins vegar telur laganefnd að í frumvarpinu sé ekki nægilega afmarkað hversu víð skilgreiningin á “hvers kyns klám –og kynlífsiðnaði” í ákvæðinu skuli vera.

Laganefnd tekur undir fyrirhugaða breytingu á 4. mgr. 206. gr. almennra hegningarlaga, með ofangreindum athugasemdum, á sama hátt og hún tók fyrir á þessu ári í umsögn til allsherjarnefndar undir þá breytingu sem gerð var með nýju ákvæði, 227. gr. a, sem ætlað er að sporna við mansali.

Að öðru leyti hefur laganefnd ekki athugasemdir við frumvarpið.

Virðingarfyllst,

f.h. laganefndar Lögmannafélags Íslands

Jóhannes Rúnar Jóhannsson, hrl.,
formaður